

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Theses Theologicae Adversus Anti-Theses Oppositas
Nuperis Thesibus nostris Theologicis, Id Est, Articulis
Theologorum Lovaniensium Exhibitis Illustrissimo ac
Reverendissimo Domino Archiepiscopo ...**

Huygens, Gommarus

Lovanii, [1685?]

Conclusio Prima. Evertitur assertio R. P. De Pape de conditionibus
adjiciendis modo conferentiæ sive contractui de conferentia habenda inter
PP. & Theologos Lovanienses.

urn:nbn:de:bvb:12-bsb10960813-4

CONCLUSIO PRIMA.

Evertitur assertio R. P. DE P A P E de conditionibus adjiciendis modo conferentiæ sive contractui de conferentia habenda inter PP. & Theologos Lovanicenses.

§. I.

Ex dictis Illustrissimi Domini Archiepiscopi & actis in secunda Collatione convincitur, quod assertio R. Patris DE P A P E non subsistat.

Contractus, quem in harum Thesium præfatione ad verbum (sicut in præfatione Thesium anteriorum) exprimimus iterum, juxta adhortationem Illustrissimi D. Archiepiscopi Mechliniensis initus fuit die 27. Feb. hujus anni inter R. Patrem DE P A P E Collegii Bruxellensis Rectorem & Doctorem HUYGENS solo Illustrissimo D. Archiepiscopo nostro præsentem: idque, ut affirmat Doctor HUYGENS, *absolutè & sine ulla conditionibus*, vi quarum liceret Patribus antè traditionem suorum Articulorum exigere aliqua veluti præliminaria: negat R. P. DE P A P E, prætendens, uti credo, me errore aliquo facti prolapsum esse: ego ex adverso non me, sed ipsum errasse dico.

Quare constanter nego, quod, ut prætendit R. P. DE P A P E, post contractum initum fuerint sive ab Illustrissimo Domino Archiepiscopo, sive à me admittæ ullæ tales conditiones; clare istud, nî fallor, patebit ex subsequenti Historia.

Præter collationem, de qua superius locuti sumus, habita est alia 16. Aprilis hujus anni inter RR. PP. DE P A P E & LE D E N T ex una, & Doctores HUYGENS & PASMANS ex altera parte, rursus coram Illustrissimo Domino Archiepiscopo, qui Patribus istis volentibus ante traditionem suorum Articulorum scripto responderi ad quædam præliminaria, in hac secunda collatione dixit ac sæpius repetiit: *sine conditione, simpliciter, & ne verbo quidem facto de præliminariis initum esse contractum*, vi cujus deberet pars utraque tradere alteri Articulos suæ doctrinæ: ad quæ subinde responsum à Patribus: *ita quidem, sed pro meliori & certiori successu judicavimus consultum ut præliminaria præmitterentur*. Subinde R. P. L E D E N T negabat contractum fuisse initum addens: *Pater Rector non potuit contrahere sine commissione*. Doctor H U Y G E N S similiter urgebat, quod fuisset *pactum, data fides, &c. sine ulla conditione*: Patres econtrà quærebant varia effugia, nihil hactenus loquentes de conditionibus, ut jam prætenditur, admittis; etsi Illustrissimus Archiepiscopus, & Doctor H U Y G E N S toties Patribus objecerint, quod contractus sit initus *absolutè, simpliciter, sine ulla conditione*.

Post hæc Doctores Lovanicenses ad singula præliminaria responderunt viva voce: quibus omnibus peractis, delapsus iterum est sermo ad pactum initum *sine conditione ulla*. Et tandem post hæc omnia objecit P. DE P A P E quod D. H U Y G E N S probè nosset, aliquas admittas esse conditiones. Respondit Doctor H U Y G E N S: hæc scilicet, nec alias esse à se admittas. *Primo quod ubi partes mutuo tradidissent suas doctrinas, possit utraque contra alterius doctrinam replicare, duplicare, usque ad Quadruplicam. Secundo, si pars altera putaret à parte adversâ quidpiam doceri, quod in scripto non comprehenderetur, & tamen pars comprehendendum judicaret, posset pars à parte petere; num id teneret, quodque semel admisisset, tamquam suum haberet, & utrimque id candidè exprimeretur; & denique tertio, si pars parti non satisfecisset omnia ad Urbem mitterentur.*

Hæc ex Adversariis nostris descripsimus, quæ ne memoria falleret, Doctores H U Y G E N S

GENS & PASMANS, dum recentem omnium memoriam habebant, simul conscripserunt, & non multo post tempore, coram Illustrissimo Domino Archiepiscopo relecta sunt priusquam Anti-theses essent editæ. Hinc videre licet sequentia.

Primò, quod Illustrissimus Dominus Archiepiscopus non semel, sed sæpius asseruerit, contractum coram se esse in initum *absolutè, sine ejusmodi conditione.*

Secundò, quod idem asseruerit Doctor HUYGENS.

Tertiò, quod Patres primò quæsierint varia effugia, ut Illustrissimo Domino, & Doctori HUYGENS ista constanter asseruantibus, aliquo saltem colore responderent, non faciendo hæcenus mentionem *conditionum.*

Quartò quod R. P. DE PAPE tunc demùm fecerit mentionem *conditionum*, quando anteriora sua effugia vidit esse irrita; debuisset autem mox in initio hujus secundæ collationis de *conditionibus* istis loqui, si quales vult, fuissent admittam.

Quintò, quod sermo de *conditionibus* istis valde obiter sit injectus, & per responsa mea mox suffocatus, ita ut crederem ipsum P. DE PAPE admittere, quod de *conditionibus* vel non fuerit facta mentio, vel fuerint intellectæ *conditiones*, quales ipsi explicui.

§. 2.

Ex ipso collationis contractu (conferentia modum vocat P. DE PAPE) convincitur quod in initum non sit, eâ conditione, quam dictus Pater intelligit.

Collationis contractum, quem P. DE PAPE conferentiæ modum vocat, in anteriorum Thesium Præfatione, & iterum in Præfatione harum expressimus his verbis: *Pars utraque Illustrissimo Domino &c.*

In illum conferentiæ modum se consensisse fatetur P. DE PAPE: jam verò non unam contradictionem implicat, quod subsistat ejusmodi contractus; quem nobiscum iste Pater admittit, si reverà detur libertas ad conditiones præliminares, qualem solus ille Pater contra-assertionem Illust. D. Archiepiscopi toties repetitam & meam, dicit fuisse admittam.

Prima contradictio in hoc consistit, quod juxta contractum in initum, oportuerit collationem incipere à traditione, qua *pars utraque Illustrissimo Domino Archiepiscopo traderet suas sententias.* Negare hoc non potest R. P. DE PAPE, tum quod omnes circumstantiæ, ipsi notissimæ in istam veritatem conspiraverint, tum quod conferentiæ modus in anteriorum Thesium Præfatione expressus, in quem se consensisse fatetur, hoc manifestè significet. Primò namque locò contrahentes se obligant, *ut pars utraque scripto tradat Illustrissimo Domino illas suas sententias &c.* Cui veluti fundamento reliqua, quæ in collatione agenda forent, superstruuntur: Nemo, si attentè consideraverit contractum, hæc negare potest: minus potest R. P. DE PAPE, qui in suo testimonio *Anti-thesibus* inserto palam fatetur se assensisse in illum conferentiæ modum, quem præfatio nostra memorat; hæc verò non solum ipsâ contractus expressione; sed etiam verbis clarissimis dicit coram Illustrissimo Domino Archiepiscopo compromissum esse, ut ante omnia pars utraque exhiberet suas sententias. Perro si incipiendum fuerit à traditione, quâ pars utraque exhiberet suas sententias, manifestum est implicare contradictionem, quod data fuerit potestas, ut postquam pars una tradidisset suas sententias, altera non traderet suas, sed loco quæstiones quasdam præliminares obtruderet.

Secunda contradictio hæc est: in initum est supradictus collationis ineunda contractus; vi cujus, quod cuilibet legenti patet, pars utraque alteri se obligat, ut suas sententias scripto tradat Illust. Domino Archiepiscopo: jam verò impossibile est, ut illam obligationem contraxerint PP. Jesuitæ, si post contractum manserit ipsis libertas ponendi conditiones pro libitu; adeoque etiam tales vi quarum nunquam eo veniretur, ut reipsâ traderent suas sententias.

Tertiana

Tertiam contradictionem videbis : si in re tanti momenti ut indè pendeat Theologorum pax & unitas ; supponas quod Rector Collegii Bruxellensis , & HUYGENS Theologiae Doctor , à suis respectivè ad hæc Deputati , coram suo Archiepiscopo Belgii Primatè , non inierint conventionem aliquam puerilem , ridiculam , & explosione dignam (neque enim talem admisisset saltem Illustrissimus Dominus) nam contradictionem implicat , conventionem illam esse aliam quam puerilem , ridiculam , & explosione dignam ; si verùm sit PP. Societatis relictam esse potestatem quando , quomodo & quales volunt condiciones apponendi , adeoque omnia evertendi.

Hinc factum credimus , ut contractus nusquam in Anti-thesibus totus sit expressus : sufficisset enim vel sola contractus expressio , ut quilibet , etiam parti illi addictissimus facile fuisset suspicatus , quod cum tali contractu componi non potuerit potestas ad condiciones totius contractus eversivas.

§. 3.

Vnde fieri potuerit , ut R. P. DE PAPE hæc in re erraverit.

Istud quod R. P. DE PAPE de conditionibus dixit , à veritate alienum esse , nullus dubito ; nec video quomodo dubitare possit , qui dicta anteriorum §§. ritè expendit : sed non perinde certum est , quænam Patri DE PAPE fuerit erroris causa : si tamen conjecturis locum demus , hæc fuisse videtur. Die 27. Februarii , quæ fuit primæ collationis , conveni Illustrissimum Dominum Archiepiscopum , præsentè tunc R. Patre DE PAPE , qui me prævenerat ; eumque post Illustrissimum salutavi : deindè post mutua benevolentia signa , injecta est mentio *conditionum* , sub quibus desiderata collatio institueretur. Suggerebat dictus Pater , ut ego illorum sententias scripto traderem ; ipse verò exprimeret nostras : ad hæc ego : rem illam cavillationibus fore obnoxiam , dum pars utraque causari posset suas sententias non esse ritè expressas , aut quid simile ; & ideo mihi videri opportunius , ut pars utraque suas ipsa sententias exprimeret , traderetque : assensit mihi Illustrissimus Dominus Archiepiscopus ; mox etiam R. Pater , sive rei æquitate , sive suffragiorum pluralitate victus : atque ita stabilitum fuit primum collationis habendæ fundamentum ; à quo antè omnia incipiendum foret.

Demus quod post hæc , adhuc facta fuerit mentio *conditionum* , priusquam nimirum perveniretur ad alia quæ in contractu exprimuntur , constanter assero , ne in mentem quidem venisse de aliis conditionibus , quam de hisce : primo quod ubi partes mutuo tradidissent suas doctrinas , posset utraque contra alterius doctrinam replicare &c. prout in ipso contractu expressæ sunt ; alias esse admissas , prorsus nego.

Potuit itaque error R. Patris fuisse situs in eo , quod ea quæ de *conditionibus* ante contractus initium diximus , putaverit esse dicta post contractum ; vel illa quæ ita post initium contractus diximus , ut tamen ante reliqua quæ in contractu sequuntur , fortassis sibi persuaserit esse dicta post contractum totaliter completum , quod nullatenus subsistere per duos §§. anteriores probavimus.

Nec refert quod R. Pater dicat in Adversariis suis haberi , potestatem condiciones postulandi esse admissam post contractum , hoc enim in collatione secunda negavi ego : negationem eandem continent dicta & toties repetita Illustrissimi Domini Archiepiscopi §. 1. hujus Conclusionis citata : negat in effectu , ut aiunt , prima pars contractus : negat contractus essentia : negant denique ipsius contractus circumstantia.

Quod attinet ad Adversaria dicti Patris , errant illa , etiam in aliis : quandoquidem , ut de conditionibus amplius non loquar , in iis referatur responsam dicti Patris datum , ut vult , Doctoribus HUYGENS & HENNEBEL , dum hi nuntiarunt se Illustrissimo

strissimo Domino Archiepiscopo obtulisse doctrinæ suæ Articulos : nihil enim R. Pater, nihil omnino tunc istis Doctoribus respondit ; ita ut summè mirarentur , quod prior pro conferentia ardor subito mutatus jam esset in tantum frigus ; ut ne unum quidem verbum, quod rem illam spectaret , responderit , nos nuntiabamus. Quod sententias nostras tradidissimus Archiepiscopo ; ipse illico petiit ; num Bibliothecam Collegii nostri unquam vidistis ? Ubi respondimus , nos eam numquam vidisse , mox itur ad Bibliothecam ; multa nobis summâ humanitate interea narrabat R. Pater ; cum altissimo tamen silentio circa ea omnia, quæ collationis negotium, ob quod solum illuc veneramus, concernebant : denique , qua nos exceperat comitate , tandem dimisit , ne tunc quidem vel verbo respondendo ad ea quæ in accessu de collatione nostra relatum veneramus.

Sanè cum in re tam manifesta certò fallant Adversaria R. Patris , quid mirum , si etiam in illis , quæ de conditionibus illic scripta dicuntur, erraverint.

CONCLUSIO SECUNDA.

Ex anteriori Conclusionè inferuntur quædam Corollarja.

I.

Inferitur, quod primæ parti contractus, à qua collatio incipienda erat, abundè satisfecerint Lovanienses ; siquidem doctrinæ suæ Articulos, quos præ cæteris à parte alterâ impugnari noverant , exhibuerunt , non tantùm Illustrissimo Domino Archiepiscopo ; verùm etiam Suæ Excellentiæ MARCHIONI DE GRANA piæ memoriæ , deinde etiam Illustrissimo D. PRONUNTIO APOSTOLICO, & demùm toti Theologorum orbi.

II.

Eisdem priori scilicet contractûs parti ac obligationi indè sibi injectæ , non satisfecerunt PP. Societatis , nec satisfacient deinceps , quamdiu detrectabunt suas vicissim sententias Illustrissimo Domino Archiepiscopo tradere.

III.

Dicti Patres obligationem porrigendi suas sententias nullatenus adimplent , vel deinceps adimplebunt exhibendo quascumque quæstiones præliminares ; cum utrimque conventum sit , non de quæstionibus præliminaribus ; sed de sententiis suis exhibendis.

IV.

Quamdiu Patres Societatis non adimplent primam illam partem contractus , de tradendis scilicet suis respectivè sententiis ; nullo jure oppugnabunt sententias per nos Illustrissimo Domino Archiepiscopo exhibitas ; nam ex contractu, deberent prius vicissim tradere sententias suas , & postea tantùm replicare adversus nostras.

V.

Minori jure Patres , quamdiu priori contractus parti non satisfecerint , postulabunt responderi quibuscumque suis objectionibus adversus quascumque nostras sententias à nobis nec exhibitas Illustrissimo , nec signatas : minime verò omnium ad interrogationes circa alia quæ non docemus.

VI.

Quamdiu Patres detrectant exhibere suas sententias , prout ante omnia obligantur per primam partem contractus , nos cum universis Theologis jure videmur eis posse objicere , quod per ipsos ster , quo minus importunæ concertationes circa dogmata Theologica amicè componantur.

VII.

Ex illorum Patrum tergiversatione detrectantium contra primam & fundamentalem totius conventionis partem , tradere suas sententias , nonne sequitur quod ipsi doctrinam suam vel erubescant vel certe aliis invident ?

VIII. Cum